

UDEK

Uluslararası Dil ve Edebiyat Konferansı

3rd International Conference on
Language and Literature

“Turkish in Europe”

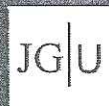
Proceedings Book

October 30 - November 1
Tirana-Albania 2014

Volume II

SHKOLLA E LARTË
HËNA E PLOTË-BEDËR

JOHANNES GUTENBERG
UNIVERSITÄT MAINZ

yağmur

Dil Kültür ve Edebiyat Derneği

3rd International Conference On Language And Literature
"Turkish in Europa" Tirana/Albania, Proceedings Book, v. 2

**3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON
LANGUAGE AND LITERATURE
(ULUSLARARASI DİL VE EDEBİYAT
KONFERANSI)**

**Proceedings Book
(Bildiri Kitabı)**

II

**"Turkish in Europa"
(Avrupa'da Türkçe)**

Editörler

**Dr. Adem BALABAN
Dr. Bünyamin ÇAĞLAYAN
Msc. Ümit GÜLSEVEN**

**Shkolla e Lartë "Hëna e Plotë" (Bedër)
Tirana/Albania
2014**

3rd International Conference On Language And Literature
"Turkish in Europa" Tirana/Albania, Proceedings Book, v. 2

**3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON LANGUAGE AND
LITERATURE**

Proceedings Book

II

Topic:
"Turkish in Europa"

Editors:
Dr. Adem Balaban, Dr. Bünyamin Çağlayan, Msc. Ümit Gülseven

Publisher:
Shkolla e Lartë "Hëna e Plotë" (Bedër) Press

Publication Year: 2014

Printed in: Tirana

Printing Date: 10.12.2014

Edition: First Edition

Volume: II

Number of Pages: 462

Theme: Turkish in Balkans, Turkish

Publication Languages :
Turkish, Albanian, English

ISBN: 978 9928 194 00 5

Copyright:
Shkolla e Lartë "Hëna e Plotë" (Bedër), 2014

3rd International Conference On Language And Literature "Turkish in
Europa" Proceedings Book, v. 2

CONTENTS

ABOUT CONFERENCE.....	iii
ORGANIZING COMMITTEE	v
SCIENTIFIC COMMITTEE	vi
CONTENTS.....	ix
RUS DİLLİ ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE ÖĞRENİMİ SIRASINDA YAPTIKLARI SÖZ DİZİMSSEL YANLIŞLIKLAR	1
Yrd.Doç.Dr. Bağdagül MUSA.....	1
YABANCI DİL ÖĞRETİMİ AÇISINDAN TÜRKÇE VE İNGİLİZCENİN YAPISAL ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI-BOSNA-HERSEK ÖRNEĞİ.....	14
Arş. Gör. Ayşegül SEFER	14
Arş. Gör. Sümeyye KONUK	14
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÇOK DUYULU (MULTİSENSORY) METODUNUN KULLANIMI	29
PhD. Ahmet GÖKÇEGÖZOĞLU	29
MESİHİ DİVANINDA VE ŞEHRENGİZİNDE MAHALLİ UNSURLAR.....	37
Arş. Gör. Bünyamin TETİK	37
Arş. Gör. Gökçe Zeynep ÖZATALAY	37
KLASİK KÜLTÜRÜMÜZDE KOKU VE KLASİK EDEBİYATIMIZDA KOKU UNSURU64 Doç. Dr. Saadet KARAKÖSE	64
POSTMODERN ÖYKÜLERE YAPISAL YAKLAŞIM BAĞLAMINDA METİN KAÇAN HİKÂYELERİ	105
Arş. Gör. Servet ŞENGÜL	105
ARNAVUTÇADA YERLEŞEN TÜRKÇE UNSURLARINA TOPLUMDİLBİLİMSEL BİR YAKLAŞIM.....	120
Dr. Adriatik Derjaj.....	120
KAFKASYADA VE BALKANDA YAŞAYAN TÜRK HALKLARININ KÜLTÜREL İLİŞKİSİ	126
Dr. Vugar G.Karimli	126
17-18. YÜZYIL BALKANLARDA DİVAN SAHİBİ ŞAİRLERİN TARİKAT BAĞLANTILARI	132
Dr. Mehmet ÜNAL.....	132
Dr. Nurettin ÇALIŞKAN.....	132
AVRUPA VE BALKANLARDA TÜRKÇE YAYIN YAPAN İNTERNET RADYOLARI.....	179
Yrd.Doç.Dr.Ersoy SOYDAN	179
ARNAVUTLUK'TA YAŞAYAN TÜRK ÇOCUKLARININ TÜRKÇE DİL GELİŞİMİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER VE BAZI ÖNERİLER.....	192
Dr. Adem BALABAN	192
İNGİLTERE VE TÜRKİYE'DE UYGULANAN ANADİLİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI206 Dr. Celalettin ÇELEBİ.....	206
MUSTAFA KUTLU'NUN VE FATMA KARABIYIK BARBAROSOĞLU'NUN ÖYKÜLERİ BAĞLAMINDA 1980 DARBESİNİN MUHAFAZAKÂR DÜNYAYA YANSIMALARI	226
Yrd. Doç. Dr. Fethi DEMİR	226

FİİLİMSİLERİN YABANCILARA ÖĞRETİMİNDE HALK EDEBİYATI ÜRÜNLERİNDEN FAYDALANMA	245
Msc. Hüseyin YILMAZ.....	245
YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ'NÜN TÜRKOLJİ ALANINDAKİ FAALİYETLERİ	274
Arş. Gör. Murat PARLAKPINAR.....	274
Oğuz AKYÜZ.....	287
MAKEDONYA VE KOSOVA'DA TÜRKÇE YAYINLANAN ÇOCUK DERGİLERİ	295
Asoc.prof.Dr. Salih OKUMUŞ	295
Yrd.Doç.Dr. Esat CAN	295
H.Hüseyin DEMİR	295
MAKEDONYA'DA TÜRKÇE YAYIMLANAN BİR EDEBİYAT DERGİSİ: SESLER ..	310
Asoc.prof.Dr. Salih OKUMUŞ	310
MA. Ayhan ALATAŞ.....	310
TÜRBE ve YATIRLAR ETRAFINDA OLUŞAN HALK ANLATILARINDA RÜYA MOTİFİNİN İŞLEVLERİ	361
Yrd. Doç. Dr. Oğuz ERDOĞAN	361
TÜRK- GÜRCÜ EDEBİ İLİŞKİLERİ ÜZERİNE BAZI MESELELER	384
Gül Mükkerrem SEZGİN ÖZTÜRK	384
MURATHAN MÜNGAN'IN "SAMSUN SİGARASI, TÛTÛN BALLYALARI, TAMARON" İLE OĞUZ ATAY'IN "KORKUYU BEKLERKEN" ADLI HİKÂYESİNİN KARAKTER YARATMADA MEKÂN KULLANIMI BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI	394
Okt. Ashı SOYSAL EŞİTTİ	394
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE FİLMLEİN ÖNEMİ VE KULLANIMI. 404	
Ûmit GÛLSEVEN	404
UŞŞAKİLİKTE EHL-İ BEYT SEVGİSİ	413
MA.Hakan KAÇAR.....	413
MA. Elif KAÇAR.....	413
TİRANLI DİVAN ŞAİRİ: VEFAİ	423
Dr. Bünyamin ÇAĞLAYAN	423
NJË QASJE EKZISTENCIALE FESTËS SË DITËS SË VERËS	438
Prof. Assoc. Dr. Rahim OMBASHI.....	438

MAKEDONYA VE KOSOVA'DA TÜRKÇE YAYINLANAN ÇOCUK DERGİLERİ

Asoc.prof.Dr. Salih OKUMUŞ
Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, Kosova

Yrd.Doç.Dr. Esat CAN
Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğretim Üyesi, Türkiye

H.Hüseyin DEMİR
Beder Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Yüksek Lisans Öğrencisi, Arnavutluk

ÖZET

Balkanlar Türkçe açısından önemli bir bölgedir. Osmanlının geri çekilmesiyle bölgede başlayan olumsuzluklar, Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla düzelmeye başlar. Bu gelişmelerin en çok tezahür ettiği alan da basın-yayımdır. Bu çerçevede, Üsküp'te "Birlik" (1944), Priştine'de "Tan" (1969) Yayın şirketi kurulur. Bu kuruluşlar çeşitli gazete ve dergilerin yanında bazı kitaplar da yayımlar. Dergiler içerisinde bilhassa çocuklara yönelik olanlar dikkate değerdir. Bu bakımdan Üsküpte, Sevinç, Tomurcuk dergileri, Kosova'da Kuş, İnci, Bahar ve Türkçem dergileri son derece önemlidir. Bu dergilerin bazıları bağımsızlıktan sonra yayımlanmıştır. Ayrıca diğer kültür sanat ve toplum içerikli gazete ve dergilerin de çocuklar için ayırdığı sayfaları vardır.

Bu çalışma ile amacımız, Makedonya ve Kosova'da Türkçe yayımlanan çocuk dergilerinin tespitini yapmak, onların varlığını ilim ve edebiyat dünyasına duyurmaktır.

Anahtar Kelimeler: *Balkanlar, Türkçe Dergiler, Sevinç, Tomurcuk, Kuş, Türkçem, Bahar.*

CHILDREN MAGAZINES PUBLISHED IN TURKISH LANGUAGE IN MACEDONIA AND KOSOVO

ABSTRACT

Balkans is an important region in terms of Turkish. issued starting with the withdrawal of Ottomans started to be resolved with the establishment of Federal Republic of Yugoslavia. These developments especially appeared in publishing. In this frame, there were founded "Birlik" (1944) in Skopje and "Tan" (1969) publishing company in Pristina. Apart from the various newspapers and magazines these bodies published books as well. Within the magazines the one targeting children are worth of attention. In this aspect, Sevinc and Tomurcuk in Skopje and Kus, Inci, Bahar and Turkcem in Kosovo are of special significance. Some of these magazines were not published after the independence. Apart of this other culture, art and socially thematic newspapers and magazines include pages for children.

The objective of this work is identification of children magazines published in Turkish language in Makedonia and Kosovo thus announcing them to world of science and literature.

Key Words: *Balkans, Turkish magazines, Sevinc, Tomurcuk, Kuş, Türkçem, Bahar.*

1. Giriş:

Balkanlar Türk tarihi için önemli bir bölgedir. Türklerin Balkanlara yerleşmesi çok eski olmasına rağmen, kalıcı ilişkiler Osmanlı ile sağlanmıştır. Ancak Osmanlı'nın bu coğrafyadan çekilmesi, bölgede yaşayan Türkler için olumsuz gelişmelere zemin hazırlar. Sahipsiz kalan Türkler, hergün yeni bir baskıyla karşılaşır ve azınlık durumuna düşerler. Bu durum, anavatanına doğru büyük göçleri başlatır.

Ancak Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nin kurulması, Türkler açısından yeni bir başlangıç olur. Türkçe resmi dil olarak ilan edilir, başta Türkçe eğitim olmak üzere, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda önemli adımlar atılır. Bu gelişmelerin en çok tezahür ettiği alan basın-yayındır. Bu çerçevede, 1944 yılında Üsküp'te kurulan "Birlik" yayınları aynı adla bir gazete çıkarır. Bu tarihten kısa bir süre sonra Pristine'de yine bir devlet kuruluşu olarak kurulan "Tan" yayın şirketi de, Birlik yayınlarının Makedonya'da yaptığı Türkçe eğitim ve kültür hizmetinin aynısını Kosova genelinde yapar. Bu kuruluşlar çeşitli kitapların yanında bazı gazete ve dergiler de yayımlar. Yayımlanan dergiler içerisinde edebiyat, kültür-sanat, toplum ve çocuk dergileri dikkate değerdir. Hatta incelemeyi amaçladığımız çocuk dergileri de bölge için önemli bir sayıya ve niteliğe ulaşmıştır denilebilir. Bu bakımdan Üsküpte, sevinc ve tomurcuk dergileri, Kosova'da Kuş, İnci, Bahar ve Türkçem dergileri son derece önemlidir. Ayrıca diğer kültür sanat ve

toplum içerikli dergilerin de çocuklar için ayırdığı sayfaları vardır. Hatta Makedonyada yayınlanan Birlik, Kosovada yayınlanan Tan ve Yeni Dönem Gazetelerinin "Çocuk" bölümleri bulunmaktadır. Bu bölümlerde çocukların gelişimine yardımcı olacak her türlü kültür, sanat ve edebiyat eserleri yayımlanmıştır. Ayrıca bölgedeki Türk çocuklarının gelişimine ciddi önem veren Tan Yayınları da 1974-1999 yılları arasında 160 civarında kitap yayımlar. Bu kitapların önemli bir kısmı da çocuklara yöneliktir.

Bu dergilerden Türkçem, Bahar ve İnci bağımsızlıktan (1991) sonra yayımlanır. Bu yayın organları Türk aydınlarının, seslerini duyurabilecekleri bir platform olurken onların yetişmesine zemin hazırlar. Birçok Makedonya ve Kosova Türk edebiyatçısı ilk kitaplarını buradan yayımlar. Bu dergiler çocuklar için de bilhassa okuma ve yazma alışkanlığı ile bilgi ve görgülerini artırmada büyük bir rol oynar.

Balkanlarda çocuk edebiyatı, Yugoslavya döneminden beri hiç ihmal edilmemiştir. Bilhssa Türkçenin doğru biçimde öğretilmesi ve çocukların/gençlerin yetiştirilmesi için süreli yayınlarla desteklenir. Bu yayınlar içerisinde de en etkili ve devamlı olanı çocuk dergileridir. Bu dergiler, bir yandan Balkanlardaki Türk edebiyatını desteklerken bir yandan da en çok eser verilen edebiyat alanını oluşturmuşlardır. Balkanlarda Türkçe çocuk edebiyatından söz etmek, bu yöredeki Türk edebiyatından söz etmek anlamına gelmektedir.¹

2. Kosova ve Makedonya'da Türkçe Yayınlanan Çocuk Dergileri:

a. Makedonya'da Yayınlanan Çocuk Dergileri:

1. Sevinç Dergisi:

Sevinç, "Birlik Medya" tarafından Yugoslavya'da yayınlanan ilk çocuk-gençlik dergisidir. 1944 yılında yayın hayatına başlayan dergi, çıkış amacını "Makedonya ve Kosova bölgesindeki Türk çocuklarının eğitimlerine katkıda bulunmak" olarak belirler. Sevinç, aylık yayınlanan bir dergidir. Ancak Mayıs ve Haziran sayıları ortak yayınlanır. Temmuz ve Ağustos aylarında ise basılmaz. Yılda toplam on sayı yayınlanan derginin yönetim merkezi Üsküp'tür.²

Sevinç dergisi daha çok orta okul çağındaki ve daha yukarı yaş grubundaki gençlere hitap eden bir dergidir. Derginin kurucusu ve sahibi Remzi Cenova'dır.

¹ Reyhan İsen, Ayşe Esra Kireççi, Balkanlarda Türk Çocuk Şiiri, Varlık Yayınları, İstanbul 2008.

² <http://sevinctomurcuk.com.mk/Home.aspx>

Derginin dış kapağı her zaman canlı resimlerle süslüdür. Kapakta içeriğe ve derginin gündemine göre resimler kullanılır. Sevinç'in sayfa sayısı genellikle 30-35 sayfadır. Ön ve arka kapakta kuşe, iç sayfalarda ise birinci hamur kâğıt kullanılır.

Sevinç Dergisi'nin en önemli özelliği çocuk ve gençlik edebiyatı merkezli olmasıdır. Bu yaş gruplarına hitap eden dergide farklı türlerden metinler yer alır. Derginin merkezinde popüler kültür, edebî metinler ve bilgi içerikli metinler bulunur.³ Sevinç dergisi çocuk dergisi olması nedeniyle çocuklara hitap eden fotoğraf, karikatür ve desenlerle renklendirilmiş yazılar kullanılmıştır. Şiir, hikâye, masal örnekleri tamamen çocuk ve gençlerin zihinsel düzeylerine ve yaşlarına yöneliktir.⁴

Makedonya ve Kosovada yayınlanan çocuk dergileri şiir ağırlıklı dergilerdir. Dergide sürekli şiir yazan şairler vardır. Bununla birlikte çocukların da şiirlerine yer verilir. Şiirler genellikle hece ölçüsü ve serbest ölçüyle yazılır. Dergide genç şairlerin yanı sıra, Şükrü Enis Regü, Arife Hancı, Aka Gündüz, Suat Engüllü, Şükrü Ramo, Nusret Dişo Ülkü, Zeynel Beksaç, Orhan Seyfi Orhon, Ümit Yaşar Oğuzcan, Yalvaç Ural, Fahri Ali, Hasan Ali Yücel, Melih Cevdet Anday, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Cevahir Selim, Aytül Akal gibi önemli şairlerin şiirlerine de yer verilmiştir.

Sevinç dergisinde şiir dışında makale, masal, hikâye, deneme, gezi yazısı, röportaj, tiyatro, fıkra, bilmece, bulmaca, olmak üzere edebiyatımızın hemen hemen her türüne yer verilir. Konu bakımından çeşitlilik arz etse de, derginin en önemli yazıları dil ve edebiyat üzerinedir.

Derginin çocuklara yönelik olması nedeniyle dili çok sade, yalın ve anlaşılırdır. Birkaç sayı dışında, tüm sayılarda karikatürlere, bilmecelere, deyimlere, fıkralara yer verilir. Ayrıca az da olsa makale düzeyinde bilimsel yazılar da vardır.

Dergide yer alan bölümler şunlardır: Ünlü Kişiler Köşesi, Posterler, Gıcır Ali Köşesi, Küçük Sahne Köşesi, Oyun eğlence, bilmece köşesi, Okulları Geziyoruz Köşesi, Hikâye, Masal, Destan, Bilim Teknik, Sağlık, Spor, Müzik'tir.

³ Salih Okumuş-Duygu Güner, "Makedonya'dan Uzanan Çocuk ve Gençlik eli: Sevinç (Şekil, Muhteva ve yazar kadrosu bakımından Bir İnceleme)", Uluslararası Çocuk Edebiyatı Sempozyumu, Qafqas Üniveritesi, Bakü 2012.

⁴ Okumuş, Yön, (2012:410)

Dergi, bazı aylarda özel sayı şeklinde yayımlanır. 23 Nisan özel sayısı, Mayıs sayısı Gençlik ve Spor Bayramı özel sayısı, Aralık sayısı da Yılbaşı Özel sayısıdır.

Dergide çok sayıda isimle karşılaşılır. Ayrıca derginin şiir ve edebiyattan başka, tiptan resme, eğitimden turizme ve sağlığa kadar birçok alanla ilgili yazılar bulunur. Pek çok usta kalem yazıları ve şiirleriyle dergiyi destekler. Cahit Sıtkı Tarancı, Nusret Dişo Ülkü, Zeynel Beksaç, Ümit Yaşar Oğuzcan, Fahri Ali, Cevahir Selim, Aytül Akal gibi şiir alanında; Enver Baki, Recep Bugariç, Ömer Seyfettin, Behiç Duygulu hikâye alanında en çok yazı veren isimlerdir.

Sayfalarında başta şiir olmak üzere tarih, sağlık, spor, müzik, eğitim gibi farklı alanlarda çeşitli yazılara yer verir. Çok sayıda genç/yeni kalem erbabının yetişmesinde önemli katkılarda bulunur. Sevinç Dergisi birçok şair ve yazarı bir araya getirerek çocukların her alanda gelişmesini öngörür. Genç yeteneklerin yetiştirilmesi konusunda da önemli katkıları vardır.

2. Tomurcuk Dergisi:

Tomurcuk dergisi, yayın hayatına 1957 yılında başlar. 1957-2012 tarihleri arasında fasılalı olarak yayımlanan Tomurcuk, bir dönem Birlik yayınevi bünyesinde yayın hayatını sürdüren Sevinç dergisiyle birleşerek Sevinç&Tomurcuk adıyla da yayımlanır. Daha sonra yeniden yayın hayatına tek başına devam eder.

Tomurcuk dergisi, ana sınıfı ve ilkokul çağındaki çocuklara yönelik bir dergidir. Dergi çocukların eğitim hayatı için çok önemlidir. Milli benlik ve kimliğin güçlenmesi için çok emek sarfeder. Ayrıca bölgedeki bir çok şair ve yazarın ilk eserleri de bu dergide yayımlanır.

Tomurcuk, yayın hayatına 1957 yılının eylül ayında başlar. Derginin sahibi ve kurucusu Necati Zekeriya'dır. Dergi ilkokul çağındaki çocukların Türkçe'yi doğru öğrenmeleri ve kullanmaları amacıyla çıkarılır. Aylık olarak yayımlanan dergi Temmuz ve Ağustos ayları hariç yılda 10 sayı basılır.

Derginin kapağı o ayın konusuna göre resimlenir. Genellikle çok canlı bir resimleme kullanılır. Dergi küçük çocukları esas aldığı için sayfa sayısı da çok fazla tutulmamıştır. Her ay 16 sayfa olarak yayımlanır.

Dergide edebi tür olarak en çok şiir kullanılmıştır. Kullanılan diğer türler arasında; hikâye, tiyatro, bilmece-bulmaca ve fıkrayı saymak mümkündür.

Tomurcuk Dergisi'nin en önemli özelliği çocuk edebiyatı merkezli olmasıdır. İlkokul çağındaki çocuklara hitap eden dergide farklı türlerden metinler yer alır. Derginin merkezinde eğitim-öğretim yer alır. Dergi eğitim dönemi içerisinde yılda genellikle 10 sayı çıkar. Konular okul müfredatına uygun seçilir. Eylül sayısı okulların açılması konusunu işlerken Haziran sayısında tatil ve tatilde dikkat edilmesi gereken hususlar anlatılır. Tomurcuk adeta ilkokul öğrencilerinin bir okul arkadaşı gibi vazife görür.⁵

Tomurcuk dergisi, şiir ağırlıklı bir dergidir. Hece ölçüsü ve serbest ölçüyle yazılmış çok sayıda şiir görmek mümkündür. Dergide öğretmen ve öğrencilerin gönderdiği şiirlere yer verilmiştir. Ayrıca dergide genç şairlerin yanı sıra; Şükrü Ramo, Nusret Dişo Ülkü, Necati Zekeriya, Fahri Kaya, Cahit Külebi, Behçet Kemal Çağlar, Tevfik Fikret, Orhan Veli Kanık, Cahit Sıtkı Tarancı, Fazıl Hüsni Dağlarca, Nazım Hikmet gibi önemli şairlerin şiirlerine de yer verilmiştir.⁶

Bu isimler arasında Türkiye kökenli şairlerin isimleri dikkat çeker. Onlardan çok sayıda şiir okuyucuya ulaştırılır. Başta çocuklar olmak üzere bölgede yaşayan Türk okuyucusu, Anadolu insanıyla ve burada gelişen Türk edebiyatıyla tanıştırılır. Böylece çocukların zihnindeki anavatan kavramı da kuvvetlendirilmiş olur.⁷

Hikâyeler, şiirden sonra en çok kullanılan türdür. Burada çocukların okuma alışkanlığı kazanmasından başka, onların eğitimi de dikkate alınır. Ayrıca çocuklara yönelik yazma denemeleri de eğitimin bir parçası olarak algılanır. Hikâyeler, kurgu ve anlatım bakımından oldukça basit ve sadedir.

Dergideki hikâyeler/öyküler yerli ve yabancı olmak üzere iki başlık altında toplanabilir. Yerli öyküler daha çok Makedonya ve çevresinde yaşayan yazarlar tarafından kaleme alınan "Bizim Eve Gel, Tuhaf Koku, Korku" gibi öykülerdir. Ancak yerli hikâyelerin yanında, başka milletlere ait metinlerle de karşılaşırız. Bilhassa Azeri, Beyazrus, Çin, Afgan, Rus, Mısır, Suriye, Afrika, Moğol, Japon ve Sırp kültürüne ait halk hikâyelerine sık sık yer verilir. Bu bakımdan "Kurnaz Maymun" adlı Mısır halk hikâyesi önemli bir örnek olarak gösterilebilir.

Şiir ve hikâye dışında masallara da yer verilir. Ayrıca dil, edebiyat, kültür ve sanat alanında yazılan düz yazılar da bulunmaktadır.

Tomurcuk, Makedonya Türk çocuk edebiyatının kurulmasında son derece önemli bir yere sahip dergidir. Çocukların eğitimine yaptığı katkılar ile yeni kalemlerin yetişmesindeki çabaları alkışlanmaya

⁵ Salih Okumuş, Hakan Kaçar, Elif Kaçar, "Makedonya'da Türkçe Yayımlanan Bir Çocuk Dergisi: Tomurcuk", Uluslararası Dil Edebiyat Konferansı, Bedër Üniversitesi, s.271, Tiran, 2013.

⁶ Okumuş-Kaçar, (2013:272)

⁷ Okumuş-Kaçar, (2013:272)

değerdir. Çok sayıdaki yerli yabancı şair ve yazarla çocukların düşünce ve ruh dünyasına misafir olmak üzere yola çıkan dergi, maalesef diğer dergilerin uğradığı akıbetten kurtulamaz. 2012 yılında yayımlanan son sayısıyla tozlu raflardaki yerini alır.

b. Kosova'da Yayınlanan Çocuk Dergileri:

1. Boncuk:

"Boncuk", Tan gazetesinin 1974 yılından itibaren bir ek olarak yayımladığı çocuk dergisidir. İlkokul 1. Sınıftan 4. sınıfa kadar olan öğrencileri hedef alır. Genellikle gazetenin 11-12. sayfalarında yer alır. Boncuk, mizampaj bakımından sayfa ikiye ayrılarak basılır. Çocuk dergilerinin ebedi düşünülürse, Tomurcuk 4 sayfalık bir hacime ulaşmış olur.

Boncuk, kendi içerisinde çeşitli bölümlere ayrılır. Ayrıca sürekli devam eden bazı köşelere de sahiptir. Bunlar içerisinde; Sizden Gelenler, Çalışkan Çocuklar, Dil Köşemiz ve önemli tarihleri anlatan köşeler bulunur. Bu köşelerde genellikle, başarılı okullar ve sınıflar tanıtılır, çocuklardan gelen şiir, hikâye ve diğer yazılara yer verilir, notları yüksek olan çocuklar kısaca tanıtılır, yerel Türkçe'de kullanılan yanlış ifadeler üzerinde durulur ve kelimelerin doğruları gösterilir. Çeşitli fıkralara da yer verilen dergide, Üsküp, Kalkandelen ve Ohriden gelen yazıların çokluğu da dikkat çekmektedir.

Boncuk, Kosova'da Türkçe olarak yayınlanan ilk çocuk dergisi Kuş'un yayınlanmasına da ilham kaynağı olur. Çeşitli okul etkinlikleri, şiirler, öyküler, gezi notları gibi yazılar yayınlayan "Boncuk", kapsamını genişleterek 1979 yılı Ocak ayında müstakil bir dergi olan "Kuş" çocuk dergisine dönüşür.

2. Kuş Dergisi:

Kuş dergisi 1974-1999 yıllarında Kosova'da yayımlanan uzun soluklu bir çocuk dergisidir. Sayfalarında başta şiir olmak üzere eğitim, kültür, edebiyat ve tarih gibi farklı alanlarda çeşitli yazılara yer verilir. Amacı çocukların eğitimine destek olmaktır. Dergide bir çok önemli isme rastlanır. Çocuklar için evlerde adeta bir okul kuran Tomurcuk, çok sayıda genç/yeni kalem erbabının yetişmesine de katkıda bulunur.

Kuş, Kosova'da yayınlanan ilk çocuk dergisidir. Tan gazetesinin çocuk yayını olarak çıkar. 1974 yılından itibaren Tan gazetesinin iki sayfası küçük yaşlardaki çocuklara ayrılır. "Boncuk" adı verilen bu bölümde okul etkinlikleri, çocukların şiirleri, öyküleri, gezi notları

sergilenir. "Boncuk" kapsamını genişleterek 1979 yılı Ocak ayında müstakil bir dergi olan "Kuş" çocuk dergisine dönüşür.⁸

Enver Baki bu süreci şöyle anlatır:

*"(...) Boncuk, bugün artık daldan dala uçarak bilimden, fizikten, matematikten, dünyanın değişik ulus ve halklarından, en ilginç kentlerinden, hayvanat dünyasından, tüm ulus ve halklarımızın yazınından en seçkin, en değerli yazı, şiir, öykü, röportaj, yazılar içine alıp, "Kuş" dergisine dönmüştü. Böylelikle küçüklerimiz yeni bir bilgi kaynağına daha sahip oldu."*⁹

Dergi, çocukların kültürel alandaki eksikliklerini gidermek ve onların edebiyat dünyasına adım atmalarını sağlamak amacıyla. Gerçek gayesi, yeni neslin yetişmesinde okula, öğretmenlere ve ailelere yardımcı olmaktır. Derginin yayın yönetmeni Nevzat Hüdaverdi, derginin amacını şu cümlelerle açıklar: "Derginin başlıca amacı eğitim ve öğretimdir. Ama bunun dışında çocuklar düzeyinde toplum yazılarına da yer veriliyor. Herşeyden önce toplum çalışmaları içinde öğretmenlere bir yardım olarak bunu düşünmüştük."¹⁰

A5 formatında basılan derginin 16 sayfası siyah-beyaz, 16 sayfası ise renkli olmak üzere toplam 32 sayfadan oluşur. Aylık olarak yayımlanan dergi, Temmuz ve Ağustos ayları hariç yılda 5 veya 7 sayı basılır. Bazı yıllar iki ay bir sayı olarak yayımlanır. Dergi, Priştinede basılır.

Tan Yayınları, dergiyi Kosova ve Makedonya'daki Türkçe eğitim yapan bütün okullara dağıtarak büyük bir kültür hizmeti sunar. Dergi kısa sürede okuyucularının beğenisini kazanır, hatta okullarda yardımcı ders kitabı olarak kullanılır. Kuş, yalnız Yugoslavya'da değil Almanya, Hollanda, Mısır, ABD gibi ülkelerde yaşayan bölge insanının her ay sabırsızlıkla beklediği bir dergi olmuştur.¹¹

Kuş dergisi, 1992'de Yugoslavya dağıldıktan sonra maddi problemler yaşamaya başlar. Bazı aylar çıkarılamaz. 1999'da 150. sayısıyla 19 yaşına girer, ancak bu sayı derginin son sayısı olur.

⁸ Salih Okumuş, Zabit Yön, "Kosova'da Türkçe Yayınlanan Bir Çocuk Dergisi: Kuş", Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu, Cilt:II, s.2130, Niğde Üniversitesi, Niğde 2014.

⁹ Kuş, Sayı 5-6, Mayıs-Haziran 1979, s.5

¹⁰ Ali Sirmen, Kosova'da Türk Dili Ve Kültürü, Cumhuriyet Gazetesi, Röportaj, Türkiye 02.10.1981.

¹¹ Kuş, Sayı:129, Nisan 1992, s.3

Dergide en çok kullanılan edebi tür, diğer çocuk dergilerinden biraz farklı olarak hikâyledir. Bunun dışında şiir, masal, tiyatro, çizgi roman, deneme, köşe yazısı gibi türlerin yanında çocuklara yönelik bulmacalar da bulunmaktadır. Ayrıca bazı popüler magazin haberlerine, spor, sağlık, Trafik, doğa olayları, fizik ve kimya konuları, hayvanlar alemi, mitolojik konular, ülke ve şehir tanıtımları, yazar, bilim adamı biyografileri gibi genel kültür konularına da yer verilir.¹²

Kuş dergisi Yugoslavya toplumunu oluşturan karma kültürün izlerini taşır. Kosova Türklerinin geçmişi, örf ve adetleri, kültürü, sanatı, bilhassa Türkiye ile ilgili çeşitli yazılara yer verildiği görülür. Bununla birlikte Yugoslavya'yı oluşturan Sırp, Hırvat, Boşnak, Karadağlı, Sloven toplumunun özellikleri ve değerlerinin tanıtıldığı da görülür. Derginin yazarları arasında sadece Yugoslavya'da yaşayan yazar ve şairler değil, Türkiye'den ve dünya edebiyatından da yazar ve şairler bulunur. Derginin dikkat çeken bir özelliği de hikâye, masal, şiir gibi eserlerin temasına uygun çizimlerin ve resimlerin kalitesinin yüksek olmasıdır.¹³

Kuş dergisinde eserleri yayımlanan isimlerinden bazıları şunlardır:

Şairler arasında; Necati Zekeriya, Şükrü Ramo, Nimetullah Hafız, İlhami Emin, Nusret Dişo Ülkü, Arif Bozacı, İskender Muzbeğ, Hasan Mercan, Osman Baymak, Zeynel Beksaç, Naim Şaban, Mehmet Bütüç, Türkiye'den, Melih Cevdet Anday, Nazım Hikmet, Behçet Necatigil, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Yalvaç Ural, talip Apaydın, Rıfki Kaymaz, Hasan Ali yücel, Namık Gökçay, Bülent Ecevit, Mevlana İdris Zengin, Melih Cevdet Anday, Oktay Rıfat, Ziya Gökalp, Yugoslavya'dan İsmet Bekriç, Zdravko Ostoyiç, Nasih Kapiçiç-Haçiç (Bosna Hersek), Gregor Vitez, Zvonimir Balog (Hırvatistan, France Filipiç, Niko Grantauer (Slovenya), Dobrica Eriç (Sırbistan), Duşan Curişiç (Karadağ), Vidoe Podgoreç (Makedonya) gibi şairlerin çeviri şiirleri yayımlanır.

Hikaye yazarları: Fahri Kaya, Necati Zekeriya, Enver Baki, Ahmet S. İğciler, İskender Muzbeg, Hasan Mercan, Alaettin Tahir, Avni Abdullah, Süreya Yusuf, Altay Suroy, Nusret Dişo Ülkü, Tarık Dursun K., Aziz Nesin, Bekir Yıldız, Selim İleri.

Diğer alanlarda ise, Hüseyin Süleyman, Orhan Veli, La Fontene, Carlo Collodi, Grimm Kardeşler, Şerafettin Nebi, Lütfü Seyfullah, Enver Baki, Gülten Nobırda, Dr. Salih Türkyılmaz, Dr. Ahmet Sınay'dır.

3. Türkçem Dergisi:

¹² Okumuş-Yön, (2014:2137)

¹³ Okumuş-Yön, (2014: 2142)

1979 yılında Kosovada ilk çocuk dergisi "Kuş" yayınlanır. Dergi yıllarca Kosovadaki Türk çocuklarının vazgeçilmez bir alışkanlığı olur. Ancak 1999 yılında derginin faaliyetine son verilir. Bu alanda büyük bir boşluk doğar. Bu ihtiyacı karşılamak üzere, Kosova Çocuk Kültürü ve Edebiyatı Araştırmaları Derneği (KÇKEAD) tarafından, Zeynel Beksaç yönetiminde "Türkçem" çocuk dergisinin çıkarılmasına karar verilir.

Ocak 1999'da yayın hayatına başlayan Türkçem Dergisi, 2014 yılı, 167.sayısı ile yayın hayatına devam etmektedir. Yayın merkezi Prizrendir. Dergi ilk sayılarında "Çocuk Dergisi", sonraki sayılarında ise "Aylık Popüler Çocuk Dergisi" ünvanını kullanır. "Balkanlarda Anadili Zevkini Beraber Yaşatalım" sloganıyla Kosovalı çocukların ilgiyle takip ettiği bir dergi olarak yoluna devam etmektedir. Sahibi ve yazı işleri müdürlüğünü Zeynel Beksaç, yayın koordinatörlüğünü Attila Beksaç yapar.

Derginin ebadı, A4 formatında olup 24 sayfa olarak yayımlanır. Derginin dış kapak ve iç sayfaları çok renkli ve çok canlıdır. Kapakta, genel olarak Türkçeyle ilgili ve ya çocukların hoşuna gidecek hayvan ve manzara resimleri ile bilgisayarda oluşturulmuş resimler ve çizimler kullanılır. Türkçem dergisi bir çocuk dergisi olması nedeniyle derginin tüm tasarımlarında çocuk dünyasına ait figürler ön plana çıkar.¹⁴

Dergide yer alan edebi tür genel olarak şiir olmakla beraber hikâye, masal, tiyatro, mani gibi türlere de yer verilir. Kosova'daki eser veren şair ve yazarların bir çoğu bu dergide yer alır. Türkiye ve diğer Balkan ülkelerinde de çok sayıda yazar ve şairin eserleri dergide yayınlanır. Ayrıca derginin sayfaları küçük yazar ve şairlere de açıktır. "Sizden Gelenler" köşesinde her yaştaki çocuktan eser yayınlanır. Dergi, internet ortamında da yayınlanmaktadır. Ayrıca Facebook gibi sosyal medyada da çok takip edilen bir dergidir.

Türkçem dergisi, çocukların dünyasına çok yönlü olarak seslenmektedir. Çocuklarda Türkçe zevkinin oluşmasına zemin hazırlayan şiir, hikâye masal gibi edebi türlerin yanında öğrencilerin okulda faydalanabilecekleri bilgilere de genişçe yer verilir. Bilim-teknoloji, bilgisayar, ansiklopedik bilgi, dünyadan ilginç haberler, spor, beslenme, sağlık gibi genel bilgilerle beraber çocukların ilgiyle takip edecekleri bilmece, bulmaca gibi eğlence unsurlarına da yer verilir.¹⁵

Dergi, yayın hayatına başladığı 1999'dan bu yana, çocuk edebiyatının gelişmesine katkı sunanlara her yıl Türkçem Dergisi Yılın Ödünü'nü verir. Bu ödülü alanlar arasında, Mustafa Ruhi Şirin, Prof.Dr. Mustafa İsen, Yalvaç Ural, Mevlana İdris Zengin, Mevlüt Kaplan, Gülten Dayıoğlu, Fatih Erdoğan, Fahri Kaya, İlhami Emin gibi isimler yer alır.

¹⁴ Salih Okumuş, Hasan H. Demir, Murat Çoban, "Kosova'da Yayımlanan Türkçe Gazete Ve Dergiler", Hëna e Plotë "Beder" Üniversitesi, Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı, s.260, Tiran 2013.

¹⁵ Okumuş, (2013:261)

Türkçem dergisi, birçok derginin yayın hayatını devam ettiremediği Kosovada çok önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Dergi, son yıllarda, neredeyse tek başına Balkanlardaki Türk çocuk edebiyatının devam etmesi adına da çok önemli bir misyonu yürütmektedir.

4. Bahar Dergisi:

Bahar Dergisi, 23 Nisan 2007 yılında yayın hayatına başlar. Bahar, Kosova Türk Eğitim Derneği'nin (KOTED) bir yayınıdır. "Çocuk ve Kültür Dergisi" ünvanıyla yayınlanan derginin vizyonu, Kosova Türk çocuklarının hak ettikleri nitelikte bir dergi oluşturmak, misyonu ise Kosova'da Türkçe konuşan tüm çocukların ellerine dergiyi ulaştırmaktır.¹⁶ Türkçe eğitim gören öğrencilere eğlence yoluyla kimi bilgileri kazandırmak, yaşadıkları ortam ve koşullarda sahip oldukları kimlik bilincini canlı tutmak ve erdemli davranışlar kazandırmak amacını güder.¹⁷

Bahar dergisini diğer çocuk dergilerinden farklı kılan; görsel tasarım bakımından göze hoş gelen, içerik bakımından merak uyandırıcı ve hitap ettiği okuyucu kitlesi bakımından tüm çocukları kapsamasıdır. İlk sayının dağıtımını Yanova'dan başlatıp Türkçenin konuşulduğu Prizren, Mamuşa, Dobırçan, Gilan, Priştine, Vıçitrın, Mitroviça ve İpek'e, Kosova dışında ise İstanbul ve Edirne'ye kadar ulaştırılır.

Derginin, editörlüğünü İsa Sülçevsi, redaktörlüğünü 1-18. sayılarda Nebahat Sülçevsi, 19 ve 51. sayılarda ise, Esin Hüdaverdi yapar. Basım yeri Priştine'dir.

Bahar Dergisi, aylık olarak yayımlanır. Dergi eğitim öğretim yılı esas alınarak yıllık 9 sayı olarak hazırlanır. Okulların tatil olduğu Temmuz ve Ağustos aylarında çıkarılmaz. Mayıs-Haziran aylarında ise 2007 yılı hariç tek sayı olarak basılır. Bahar dergisinin her sayısında 24 sayfa mevcuttur. Bahar, 51 sayı çıktıktan sonra 2012 yılının Aralık ayında -maddi imkânsızlıklar nedeniyle- yayın hayatına son verir.

Bugünün çocuklarını; yarının gençleri, öğretmenleri, yöneticileri, toplumun rehberleri olarak görür. Bu yüzden öğrencilere, bilimsel ve kültürel gelişmeleri aktarmaya çalışır. Dergi okumayı sadece hoş vakit geçirmenin yanı sıra kültürel ve düşünsel anlamda kendini geliştirmek ve dar veya geniş çevremizde olup bitenleri takip etmek açısından da yararlı olarak gördüğünü ifade eder ve derginin içeriğini eğlence, bilgi ve

¹⁶ İsa Sülçevsi, Editörden, Bahar, Sayı 2, s.2, Mayıs 2007.

¹⁷ İsa Sülçevci, Editörden, Bahar, Sayı:1, s.2, Nisan 2007.

kültür konularıyla zenginleştirmeye çalışır.¹⁸

Bahar Dergisinde genelde tanınmış yazarların şiirleri ve hikâyeleri yer alır. Anonim eserlere de büyük ölçüde yer verilir. Yazarların çoğu öğretmendir. Çocuklara özel hazırlanan "Bahar" çocuk dergisi öğretmenlerin de yardımıyla içerik olarak müfredata uygun bir şekilde hazırlanır. Özellikle çocuklara edebiyatı sevdirmek için değişik yöntemlerden faydalanır.

Ayrıca, dergiyle aynı adı taşıyan kültür, sanat merkezinde bir kütüphane bulunur. Öğrenciler, çocuklar hatta gençler buradan ücretsiz yayarlanırlar. Okul dışı eğitim faaliyetlerinin yanı sıra dil, boyama, bilgisayar ve başka kurslar düzenlenir. Bütün amaç bu yolla "Kosova'da Türk bilincini genişletmek ve çocuklara Kosova'nın çokulusluluğunu tanıtmaktır."¹⁹

Bahar dergisinin tüm sayıları incelendiğinde içeriğiyle ilgili aşağıda sıralanan başlıklar öne çıkar. Çizgi-Roman, Kitap Tanıtımları, Şiir, Masallar, Hikâye, Fıkra, Bilmeceler-Bulmaca, Ülke, Şehir, Mekan Tanıtımları, Çocuk Oyunları, Biyografi, Doğa ve Fen Bilimleri, Röportaj. Dergide bu bölümlerden başka; Zeynep'in Günlüğü, Bilim Köşesi, Deney Yapalım, Garip Bilgiler, Dilbilgisi, Sağlık Köşesi, Hayatın İçinden, Okullarımız, Anı Defterinden, Trafik Köşesi, Atasözleri ve Deyimlerin Hikâyesi, TDK Bulmaca, Aynın Konusu, Eğlenceli Matematik, Uğurböceğim, Çevremiz, Tuncay'ın Laboratuvarından, Gramafon gibi bölümler de yer alır. Bahar dergisi, takipçisi olan öğrencilerin dergiye yazı, şiir, hikaye, anı, gezi yazısı gibi türlerle destek olmasını ister. Öğrencilerden gelen bu eserlerin dergide yayımlanacağı sıklıkla duyurulur. "Sizden Gelenler" bölümü öğrenci yazar ve şairlere aittir. Başarılı öğrencilerle söyleşiler yapılır. Ayrıca "Aynın Özeti" "Yarışmalar" gibi etkinlikler düzenlenir ve ödüller dağıtılır. Bu yolla, öğrenciler, okumaya ve yazmaya teşvik edilir.

Dergi öğrencilerin farklılık arz eden bireysel ilgi ve gereksinimlerine yanıt verebilecek bir içeriğe sahiptir. Yürelerinde ve belleklerinde sevgi, dostluk ve barış anlayışının gelişmesine katkı sağlar. Mantığını geliştirici, yeni bilgilere ve deneyimlere açık, dikkat çekici konular içerir. Çalışkanlık, doğruluk, adalet, yardımseverlik, şefkat gibi evrensel ve ahlaki değerleri işler. İdeolojik fikirler dayatmaz.²⁰

5. Diğer Çocuk Dergileri:

Kosova ve Makedonyada yayınlanan çocuk dergileri sadece bunlarla sınırlı değildir. Burada ele alınan dergiler, yayın hayatını uzun süre devam ettiren ve okuyucu kitlesi tarafından beğenilen, takip edilen

¹⁸ Salih Okumuş-Zabit Yön, "Kosova'da Türkçe Yayınlanan Çocuk Dergisi: Bahar (Şekil, Muhteva Ve Yazar Kadrosu Açısından Bir İnceleme)", Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu (UTEK), C.2, s.319, Burch Üniversitesi, Saraybosna 2013.

¹⁹ Yeni Dönem, Perşembe, s.16, 24 Ocak 2008.

²⁰ Okumuş-Yön, (2013:326).

dergilerdir. Makedonyada yayın hayatına başlayan "Birlik Yayınlarını" Balkanlardaki Türkçe yayın hayatı için başlangıç kabul edersek, bu yayından sonra çok sayıda bilim, kültür, sanat, edebiyat ve çocuk dergileri bu coğrafyada yayın yapar. Bunlardan bazıları uzun soluklu olur bazıları ise kısa zaman içerisinde yayın hayatına son verir.

Kısa zaman da olsa yayınlanan İnci ve Filiz Çocuk dergilerinin adlarını da zikretmek yerinde olacaktır.

İnci: BAY (Balkan Aydınlar ve Yazarlar) derneğinin çocuk yayınıdır. Sahibi ve yazı işleri müdürü yazar ve şair olan Osman Baymak'tır. Balkan Türk Edebiyatına çok önemli katkıları olan Osman Baymak, Bay ve Dost adlı iki dergi daha çıkarmaktadır. Bay dergisi Kültür, sanat, edebiyat içeriklidir ve yetişkinlere yöneliktir. Dost dergisinin hedef kitlesi ise gençlerdir.

Filiz Çocuk: 1986 yılında Zeynel Beksaç tarafından çocuk dergisi olarak yayınlanır.

3. Sonuç:

Bu çalışmada Makedonya ve Kosova'da Türkçe yayınlanan çocuk dergileri üzerinde durulmaya çalıştık. Elde edilen sonuçları, konunun daha iyi anlaşılması ve okuyucuya yardımcı olması bakımından maddeler halinde vermeyi uygun görüyoruz:

1. Dergiler, çocukların kültürel alandaki eksikliklerini gidermek ve onların edebiyat dünyasına adım atmalarını sağlamak amacındadır. Gerçek gayesi, yeni neslin yetişmesinde okula, öğretmenlere ve ailelere yardımcı olmaktır. Ayrıca ana dili öğretimi, kelime hazinesinin çoğaltılması, hayal gücü ve okuma alışkanlığı gibi konular ele alınır.

2. Çocuk dergileri, Balkanlardaki Türk çocuk edebiyatında edebî çalışmalara güç kazandırmıştır. Özellikle Türkçe edebî çalışmaların sınırlandırıldığı dönemlerde Balkanlar'daki Türk edebiyatçıların süreli yayınlardan yararlanarak faaliyetlerine devam ettiği görülüyor.

3. Balkanlardaki Türk edebiyatında çocuk hiç bir zaman ihmal edilmemiştir. Her dönemde çocuklarla ilgili edebî çalışmalar yapılmış. Bu alandaki en önemli çalışmalar ise çocuk dergileridir.

4. Yugoslavya'da yayınlanan çocuk dergileri hem çocuklara yönelik eserler verirken hem de çocukların eserlerini yayınlayarak onların edebî açıdan gelişmesine yardımcı olmuştur.

5. Dergiler, karma kültürün izlerini taşır. Kosova Türklerinin geçmişi, örf ve adetleri, müziği, kültürü, sanatı, bilhassa Türkiye ile ilgili çeşitli yazılara yer verildiği görülür.

6. Çocuk dergilerinde en çok kullanılan edebi tür şiirdir. Sonra hikaye, masal, tiyatro, ninni, mani gibi türler kullanılır.

7. Dergilerde geniş bir şair ve yazar kadrosu bulunur. Yugoslavyanın her yanından ve her milletten (Türk, Arnavut, Boşnak, Makedon ve Karadağlı) şair ve yazarın eserleri çocuk dergilerinde yayınlanmıştır. Yayınlanan eserler arasında tercüme eserlere de yer verilir.

8. Çocuk dergilerinde yayımlanan şiir ve yazılar kadar, çizim ve desenler de önemlidir. Bütün dergiler çocukların dünyasını yakalamak için özel resimler, çizimler ve figürler kullanmışlardır.

9. Dergiler aylık olarak çıkartılır. Ancak okul sezonunu esas aldıkları için genellikle yılda on sayı çıkartılır. Çocuk dergileri Temmuz ve Ağustos aylarında yayınlanmaz.

10. Makedonya ve Kosovada yayın yapan çocuk dergilerinin çoğu kapanmıştır. Dergilerin yayınlarını sürdürememesinin en önemli sebebi maddi imkânların yetersizliğidir.

Sonuç olarak denilebilir ki, Balkanlarda Türkçe çocuk dergileri her zaman önemli bir ihtiyacı karşılamak üzere var oldular. Bilhassa Türk çocuklarının dil öğrenme, dil zevki oluşturma ve eser vermelerini sağlama adına çok büyük katkı sağladılar. Ancak devamlılık konusunda çok başarılı olamadılar. Ümit ederiz dergilerin maddi problemleri giderilir ve Balkanlardaki Türk kültür, sanat ve edebiyat ortamına geçmişte yaptığı katkıları sunmaya devam ederler.

Kaynakça:

<http://sevinctomurcuk.com.mk/Home.aspx>

İsa Sülçevci, Editörden, Bahar, Sayı:1, Nisan 2007.

İsa Sülçevsi, Editörden, Bahar, Sayı 2, Mayıs 2007.

İsen Reyhan, Kireççi Ayşe Esra, Balkanlarda Türk Çocuk Şiiri, Varlık Yayınları, İstanbul 2008.

Kuş, Sayı:129, Nisan 1992.

Okumuş Salih, Demir Hasan, Çoban Murat, "Kosova'da Yayınlanan Türkçe Gazete Ve Dergiler", Hëna e Plotë "Beder" Üniversitesi, Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı, Tiran 2013.

Okumuş Salih, Güner Duygu, Makedonya'dan Uzanan Çocuk ve Gençlik Eli: Sevinç (Şekil, Muhteva ve Yazar Kadrosu Bakımından Bir İnceleme), Uluslararası Çocuk Edebiyatı Sempozyumu, Qafqas Üniversitesi, Bakü 2012.

Okumuş Salih, Kaçar Hakan, Kaçar Elif, "Makedonya'da Türkçe Yayınlanan Bir Çocuk Dergisi: Tomurcuk", Uluslararası Dil Edebiyat Konferansı, Bedër Üniversitesi, Tiran, 2013.

Okumuş Salih, Yön Zabit, "Kosova'da Türkçe Yayınlanan Bir Çocuk Dergisi: Kuş", Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu, Niğde Üniversitesi, Niğde 2014.

3rd International Conference On Language And Literature
"Turkish in Europa" Tirana/Albania, Proceedings Book, v. 2

Okumuş Salih, Yön Zabit, "Kosova'da Türkçe Yayımlanan Çocuk Dergisi: Bahar (Şekil, Muhteva Ve Yazar Kadrosu Açısından Bir İnceleme)", Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu (UTEK), Burch Üniversitesi, Saraybosna 2013.

Sirmen, Ali, "Kosova'da Türk Dili ve Kültürü", Cumhuriyet Gazetesi, Röportaj, Türkiye 02.10.1981.

Yeni Dönem, Perşembe, s.16, 24 Ocak 2008.

